

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

IX. Ecclesia Gallicana eodem jure usa, quæ Metropolitanos suos non alibi ordinari permisit quàm in synodo provinciæ; nisi si apud quasdam provincias aliud obtineret. Notatus interpres Græcus canonis ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-15617

Vide suprad lib. 1.
c. 7. §. 3.

Vide suprad lib. 5.
cap. 5. §. 3.

VII. Ambrosij sanè Mediolanensis Episcopi electio & ordinatio, quæ facta est à Synodo totius Italiæ decreto Imperatoris Valentiniani coacta, evincit nihil juris per illas tempestates Romano Pontifici competitivisse in ordinatione Metropolitanæ Mediolanensis; à qua manus abstinuit per multum ævi, serò usurpata ejus ordinatione. Colligi id abundè potest ex epistola Pelagij I. anno DLV. in sede Petri præsentis: qui docens Episcopos Aquileiensem & Mediolanensem consuevisse invicem sibi manus imponere quando alterutra harum sedium pastore proprio viduata erat, insinuarè tamen nititur hanc consuetudinem introductam esse vitandis sumptibus qui electo incumbere, si Romam pro ordinatione accedere cogeretur; cum vera hujus instituti ratio in eo consistat, quòd cum Mediolanum esset caput Dioceseos Italiciæ, ut constat ex Concilio Aquileiensi, ordinatio Metropolitanæ Aquileiensi ad Episcopum Mediolanensem optimo jure pertinebat; Primatis verò Mediolanensis ordinatio ad Aquileiensem Episcopum, quòd primus esset inter Metropolitanos synodi generalis Dioceseos Italiciæ. Ex epistola tamen quadam Gregorij I. colligitur jam ævo ejus, id est, LVIII. annis post Pelagium, invaluisse ut necessarius esset Summi Pontificis consensus ad hoc ut Episcopis provinciæ Mediolanensis libera esset ordinatio Metropolitanæ. Verba ejus minimè ambigua sunt ad Exarchum Italiæ scribentis de electione Episcopi Mediolanensis. Ait enim se, ut consuetudinem servet, missurum esse ministrum Ecclesiæ Romanæ, qui electum ab Episcopis comprovincialibus, sicut vetus mos exigit, cum assensu quoque Pontificis Romani, faciat consecrari. Distinguit autem illic accuratè jus canonicum Episcoporum comprovincialium, quod veteri mori adscribit, ab Ecclesiæ Romanæ possessione, quam simpliciter consuetudinem appellat, absque ullo epitheto. quæ consuetudo haud dubiè introducta erat post schisma Ecclesiarum Mediolanensis & Aquileiensis. Necessè fuit pro servanda consuetudine, inquit Gregorius, militem Ecclesiæ nostræ dirigere, qui cum in quo omnium voluntates atque consensum concorditer convenire cognoverit, à suis Episcopis, sicut vetus mos exigit, cum nostro tamen assensu, faciat consecrari. Idem ad Ioannem Subdiaconum, cui harum rerum executionem commisit, scribens, ita loquitur:

Apud Gratian.
dist. 61. c. 10.

Tunc cum à propriis Episcopis, sicut antiquitatis mos exigit, cum nostræ auctoritatis assensu facias consecrari: quatenus hujusmodi servata consuetudine, & apostolica sedes proprium vi-

gorem retineat, & à se concessa aliis jura non minuat. Idem jus in Ecclesia Salonitana, quæ Dalmatiæ metropolis erat, usurpabat Gregorius; ut refertur apud Gratianum in c. Salonitana. dist. 63.

VIII. At provinciæ quæ extra Italiam erant, Metropolitanos haud dubiè suos ordinabant absque auctoritate Episcopi Romani, & absque consensu ejus. In Africa quippe unaquæque provincia ordinationes suas celebrabat; ut videre est in canonicis Conciliorum Africanorum, & apud Augustinum. Hic enim respondens Donatistis, qui Cæciliani Episcopi Carthaginensis ordinationem non esse legitimam affirmabant, eo prætextu, quòd cum totius Africæ Primas esset, debuerat ordinari à Primæ Numidiæ, aut ab alio quodam Primæ, quod factum non fuerat, ait hanc esse consuetudinem Ecclesiæ, non ut Primatem Carthaginis ordinet aliquis Episcopus Metropolitanus, sed propinquiores Episcopi; sicut nec Ecclesiæ Romanæ antistitem ordinat aliquis Episcopus Metropolitanus, sed Episcopus Ostiensis: *Quòd non expectaverit Cæcilianus ut princeps à principio ordinaretur, cum aliud habeat Ecclesiæ consuetudo, ut non Numidiæ, sed propinquiores Episcopi, Episcopum Ecclesiæ Carthaginis ordinent; sicut nec Ecclesiæ Romanæ ordinat aliquis Episcopus Metropolitanus, sed de proximo Ostiensis Episcopus.*

Eodem jure utebantur Ecclesiæ Hispaniarum; ut discimus ex Concilio IV. Tolitano, quod anno DCXXXIII. habitum est. *Episcopus, inquit, comprovincialis ibi consecrandus est ubi Metropolitanus elegerit. Metropolitanus autem non nisi in civitate metropoli, comprovincialibus ibidem convenientibus.*

Dardania quoque, & ceteræ provinciæ Illyrico contiguæ, jure eodem communi utebantur ætate Gelasij Pontificis Romani, ut ipse testatur ad eorum Episcopos scribens: *Caritatem vestram, inquit, duximus instruendam, ut vos omnes in commune fratres, sive per Dardaniam, sive per quamcumque contiguam provinciam constituti, qui vos sub Metropolitanis vestris esse meministis, & ab eisdem substitui decedentes, sicut vetus consuetudo deposcit, unanimiter statuatis antistites. Et vicissim si Metropolitanus humane conditionis sorte decesserit, à comprovincialibus Episcopis, sicut forma transmisit, sacrari modis omnibus consecratis. nec quemquam sibi quod vobis antiqua dispositione concessum est patiamini vendicare.*

IX. Ecclesiæ etiam Gallicanæ libertas ea erat ut canonum præscriptis inhaereret, Metropolitanosque suos non alibi sineret ordinari quàm in synodo provinciæ; nisi si

Augustin.
serm. 10.
dist. 11.

Cæcilian.
c. 11.

Calixtus
Dist. 10.
c. 10.

foend
et in
Kend
Ta. 11
mal.

Vilem
lun di
lun. 6. 1

Worm.
c. 17. 1.
c. 1.

apud quasdam Ecclesias hic mos inoleverat ut Episcopus Metropolitanus à propinquo- ri Metropolitano acciperet manus imposi- tionem. Sed novam illam consuetudinem abolevit Synodus Aurelianensis secunda; quæ antiquam constitutionis formulam renova- vit, statuens ut Metropolitanus ab Episco- pis comprovincialibus ordinetur. cujus syno- di verba supra relata sunt in §. III. hu- jus capituli. At Concilium Aurelianense III. quinquennio post celebratum, id est, anno quingentesimo trigesimo octavo, repudiato canone illo prioris synodi, novam consue- tudinem revocavit, qua receptum erat Me- tropolitanos à Metropolitanis ordinari: De Metropolitanorum vero ordinationibus id placuit, ut Metropolitanis à Metropolitanis, omnibus, si fieri potest, presentibus comprovincialibus, or- dinentur; ita ut ipsi Metropolitanis ordinandi pri- vilegium maneat quem ordinationis consuetudo requirit. Quæ institutio aliqua in re similis est versioni Græcæ canonis sexti Sardicensis, quo sancitum est ut Episcopi vicinæ provin- ciæ invitentur ad ordinationem Metropoli- tani alienæ provincie: Χρηδὲ Ἐμετακλεισθαι Ἐ τὸς ἀπὸ τῆς κληρονομίας ἐπαρχίας ἐπισκόπους πρὸς τὴν κληρονομίαν τῆς μητροπόλεως ἐπισκό- πους. Attamen fatendum est interpretem Græcum non cepisse sententiam hujus cano- nis, qui in contextu Latino nullam hujus rei mentionem facit. Hincmarus in synodo Metensi, quæ propter Karoli Calvi in regno Lotharij coronationem coacta est, adnotavit Remensem & Trevirenses Ecclesias commif- sis sibi Ecclesiis velut sorores & comprovinciales haberi, sive in ordinationibus peragendis, sive pro judiciis causarum ecclesiasticarum, sicut antiqua demonstrat consuetudo.

X. Sub secunda Regum nostrorum dyn- astia, vetus consuetudo valuit, nempe ut Metropolitanus ab Episcopis comprovincia- libus ordinareretur. Hunc seculi sui usum fuisse docet Hincmarus, qui præterea probat Galliarum Metropolitanis jus illud com- petivisse secundum canones Nicænos, An- tiochenos, & Africanos, & ob id ipsum Pri- mates esse. Nam duo Primatum genera agnoscit; quorum quidam iidem sunt cum Patriarchis, alij verò, Metropolitanis. quod discrimen hausit ex versione Concilij Chal- cedonenfis à Dionysio Exiguo confecta, & ex canonibus item Africanis. De Primatibus autem secundi generis sic loquitur Hincma- rus: Sed & quidam Archiepiscopi vel Metro- politani Primates provinciarum multoties in sacris canonibus inveniuntur, illi videlicet qui in lo- co defunctorum ab Episcopis uniuscujusque pro- vincie sine interrogatione alterius Primatis præ- valent ordinari, & ex antiquæ consuetudinis

lege à sede apostolica Pallij solent genio insigni- ri, & in loco decedentium Episcoporum, sine con- sensu vel licentia Primatis alterius, in sua pro- vincia quique possunt Episcopos ordinare. Hanc loquendi formam, id est, Pallij genium, mu- tuatus est Hincmarus ex epistolis sancti Gre- gorij: qui de Siagrio Augustodunensi Epif- copo loquens, ait ipsum petivisse Pallium, pro genio & honore suæ Ecclesie.

XI. Ætate Ivonis Carnotensis, Hugo Lugdunensis Archiepiscopus sibi, tanquam Primati, deberi professionem obedientiæ contendebat ab electo Senonensi antè quàm consecraretur; suumque hoc consilium ful- cire nitebatur auctoritate sedis apostolicæ, qua fungebatur. Rescripsit Ivo consecratio- nem Metropolitanis Senonensis pertinere ad Episcopos comprovinciales, neque expe- ctandum esse ut electus faciat prius professio- nem canonicam Primati Lugdunensi, cum id canonibus sit contrarium. Deinde addit: Cùm ergo tam ista quàm alia generalia insti- tuta tam absolutè consecrationem Metropolitanorum contineant, miramur cur privatis legibus & novis traditionibus veteres traditiones & consuetudines removere contenditis, præcipiendo ut Senonensis electus ante consecrationem suam vobis presentetur, & jure primatus vestri subje- ctionem & obedientiam profiteatur. Tum ait se nihil prorsus heic remissurum esse ex jure Ec- clesiarum suæ provincie, & si contra teten- derit Hugo, comminatur se ab ejus commu- nione discessurum: De tantillo jure quod habent Ecclesia nostra nec volumus nec debemus cedere. Infra: Si autem petitionibus nostris non adque- veritis, & aliquid schisma inde fuerit exortum; securè dicam, neque iniquitas mea, neque pecca- tum meum; neque vos poteritis dicere vobis non fuisse prædictum.

Ordinationem porrò Archiepiscopi com- provincialibus Episcopis conservaverunt li- bri Decretalium, ut videre est in responsis Lucij III. in cap. Si Archiepiscopus. De tem- pore ordinandorum.

ADDITIO

STEPHANI BALUZII.

ATTAMEN immutato paulò post hoc jure, Ar- chiepiscoporum consecratio paulatim adempta est Episcopis comprovincialibus, & Summo Pontifici servata; ut omnibus est notissimum. Sed tamen præ- mitti non debet insignis locus viri illa ætate cele- berrimi, Gulielmi de Montelauduno Iuris Canonici Professoris in Academia Tolosana, qui vivebat anno millesimo trecentesimo quadragesimo sexto. Is ergo in libro sacramentali, Rubrica de ordine episcopali Tit. x. sic ait: Quis consecrat Episcopum? Dic quod Archiepiscopus cum suis suffraganeis de se. or. nec

Aa iij

Gregor. lib. 7. ep. 131. Videtur epistolam Synodi- cum Concilij Du- ziac. 1. ad Hadria- num 11.

Ivo ep. 60.

Secundo illa edita est in Capitulo Eod. Calvi, & To. 1. oper. Hinc- mar.

Vile Marcum in Hæc de Primari- bus. 624.

Hincm. in Episc. c. 17. & in epist. 6. 4.